

In deze serie staat elke maand een kraamgezin met een andere cultuur centraal. Wil je meedoen aan deze serie? Stuur dan een e-mail naar: kraamsupport@y-publicaties.nl.

KRAMEN IN EEN SOMALISCH GEZIN

De meeste Somalische vrouwen zijn besneden en dat kan in de kraamperiode voor de nodige problemen zorgen. Shamsa Hassan Saïd, trainer en adviseur bij Pharos, en kraamverzorgende Marga Groen vertellen waar je als kraamverzorgende rekening mee moet houden. 'Besneden vrouwen hebben veel hechtingen dus de kans op ontstekingen is groter.'

Shamsa Hassan Saïd werkt als trainer en adviseur bij Pharos, kennis- en adviescentrum vluchtelingen, nieuwkomers en gezondheid. Ze is zelf Somalische en zet zich in om vrouwenbesnijdenis te bestrijden. 'Bijna alle vrouwen in Somalië worden besneden', vertelt Hassan Saïd. 'Daarom moet je als kraamverzorgende rekening houden met complicaties en een langere herstelperiode.' Vaak ondergaan Somalische vrouwen de ergste vorm van besnijdenis, genaamd infibulatie. Bij infibulatie wordt

de clitoris verwijderd, worden de kleine schaamlippen gedeeltelijk of volledig verwijderd en de grote schaamlippen aaneengehecht. Hierdoor blijft er een heel kleine opening over voor urine en menstruatiebloed. Bij infibulatie zijn complicaties tijdens de bevalling niet te voorkomen. Om het kind te kunnen baren, moeten de aan elkaar vastgegroeide grote schaamlippen weer worden opengemaakt (defibulatie). Hierdoor neemt de kans op inscheuren, bloedingen en infecties sterk toe. Ook komen keizersneden veel vaker voor bij besneden vrouwen.

VOORBEREIDEN

Kraamverzorgende Marga Groen werkte verschillende keren in een Somalisch gezin. Alle kraamvrouwen waren besneden. 'Het is goed om je hierop voor te bereiden zodat je niet schrikt. Je bent er immers om de kraamvrouw te ondersteunen. De vrouwen waar ik werkte, wilden dat alles weer werd dichtgenaaid. Ze vinden het onrein als het open is. Eén van de vrouwen was naar Nederland gekomen zodat haar dochters niet besneden zouden worden. Maar zelf wilde ze dat alles in de oude staat werd teruggebracht.' Hassan Saïd : 'In Somalië is een besnijdenis

reden tot feest. Je bent pas een echt meisje als je besneden bent. Het besneden meisje wordt gefeliciteerd, krijgt cadeautjes en staat in het middelpunt van de belangstelling. Als je niet besneden bent, word je met de nek aangekeken.'

HYGIËNE

Als kraamverzorgende is het belangrijk dat je bij Somalische vrouwen extra aandacht besteedt aan hygiëne. Marga: 'Besneden vrouwen hebben veel hechtingen dus de kans op ontstekingen is groter. Omdat er urine langs de hechtingen komt, is het heel belangrijk dat ze goed spoelen. Ik vraag daarom altijd of ze elke dag douchen en alles goed schoon houden.' Ook hebben de vrouwen langere tijd nodig om te herstellen. Hassan Saïd: 'In Somalië liggen vrouwen soms wel vier weken in het ziekenhuis. Hier gaan ze vaak meteen na de bevalling weer naar huis, dus als kraamverzorgende moet je er rekening mee houden dat de vrouw nog niet veel kan en vaak veel pijn heeft.'

'De vrouwen waar ik werkte, wilden dat alles weer werd dichtgenaaid.'

DRUKTE

Vrouwelijke familieleden en vrienden spelen in Somalië een grote rol bij het verzorgen van moeder en kind. Daarom is de kans groot dat je een druk huis aantreft met allemaal vrouwen die komen helpen. Marga: 'Toen ik bij een van de gezinnen binnenkwam, wist ik echt niet wie wie was. Het huis zat vol vrouwen die daar allemaal sliepen. Ik werd naar de slaapkamer gestuurd waar behalve de kraamvrouw en de baby nog twee van haar kinderen sliepen. De moeder van de kraamvrouw kwam steeds binnen met thee en een kruidendrankje. Ik hoefde niets te doen in huis of in de keuken. Ik deed alleen de controles en deed de baby in bad. Daardoor had ik veel tijd voor informatie-overdracht. Ik neem altijd boeken mee met plaatjes van hoe alles eruitziet en wat er in het lichaam gebeurt. Dat weten de vrouwen vaak niet. Ze vinden het meestal heel eng maar zijn toch nieuwsgierig.'

BEPERKTE ROL

De man heeft in Somalië een beperkte rol in de zorg voor het kind. Hassan Saïd: 'De eerste veertig dagen wordt de vrouw gezien als onrein en slaapt de man in een andere kamer. Vrouwelijke familieleden nemen de zorg voor moeder en kind op zich. De kans is daarom groot dat de man er niet is of dat die zich niet met het kindje bemoeit. Bij modernere gezinnen hoeft dit overigens niet zo te zijn.' Een echtscheiding kan ook de reden zijn voor de afwezigheid van de man. Echtscheidingen komen bij Somaliërs in Nederland vrij veel voor. Een verklaring hiervoor is dat de sociale rollen van man en vrouw hier anders zijn dan in

Tips voor kramen in een Somalisch gezin

- Besneden vrouwen hebben vaak veel pijn en de herstelperiode duurt langer. Houd hier rekening mee.
- In Somalië is een keizersnede zeer onwenselijk. Houd er rekening mee dat Somalische vrouwen het hier moeilijk mee kunnen hebben.
- Vrouwelijke familieleden nemen vaak de zorg voor moeder en kind op zich. Bovendien zijn gezinnen vaak groot. Het kan dus erg druk zijn in huis.
- De meeste Somaliërs zijn moslim en doen hun schoenen uit voordat ze naar binnen gaan. Neem dus altijd een paar sloffen, slippers of schone schoenen mee.

Somalië, en dat dit allerlei spanningen met zich meebrengt.

RITUELEN

Als je kraamt in een Somalisch gezin is er een aantal rituelen dat je kunt tegenkomen. Om moeder en kind te beschermen tegen slechte invloeden krijgen zij soms een zakje met kruiden aan een touwtje om de arm. Ook is het gebruikelijk om voor zonsopgang wierook te branden. De meeste Somaliërs zijn moslim en beschouwen een pasgeborene als onrein. Daarom wordt een baby vrijwel altijd eerst gebeden en pas daarna in de armen van de moeder gelegd. De baby wordt vervolgens vaak ingesmeerd met olie en gemasseerd. Marga: 'Ik kijk bij het baden altijd hoe het gaat. Wij leren bepaalde handgrepen, maar zij houden de baby vaak anders vast, natuurlijker lijkt het wel. Als het goed gaat, zie ik geen reden om er iets aan te veranderen. Je moet mensen niet betuttelen.'

FEEST

Na veertig dagen houden de vrouwen die hebben geholpen met de zorg een feestje. Tijdens dit feest, genaamd Afartan Bax (letterlijk vertaald: 'uit veertig dagen'), eten de vrouwen samen en spreken ze zegeningen uit. Het gevaar is geweken. Moeder en kind zijn gezond. •

Achtergrond

- Er wonen in Nederland ongeveer 22.000 Somaliërs. Hiervan behoren er 15.000 tot de zogenaamde eerste generatie, wat betekent dat zij in Somalië zijn geboren.
- De meeste Somaliërs zijn als vluchteling naar Nederland gekomen.
- De overgrote meerderheid van de Somaliërs is moslim. De islam wordt in Somalië gezien als een manier van leven.
- Somaliërs in Nederland spreken vaak slecht Nederlands. Een deel van Somalië was tot 1960 een kolonie van Engeland. Daarom spreken veel Somaliërs wel Engels.